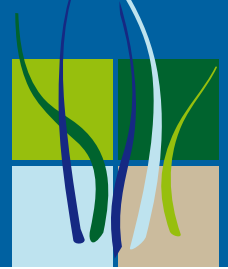

Teeltdegronduit

Onderzoekers en ondernemers halen samen de Teelt de Grond uit

Resultaten van de baseline studie

Het project "Teelt de Grond uit" heeft tot doel om rendabele teeltsystemen te ontwikkelen voor de tuinbouw in de vollegrond die voldoen aan de Europese regelgeving voor de waterkwaliteit. De nieuwe teeltsystemen moeten het mogelijk maken om te telen met een minimale emissie van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen, zonder dat dit ten koste gaat van het economisch rendement van de teelt. Het project richt zich op de openteelt sectoren vollegrondsgroente, bloembollen, boomkwekerij, fruit en zomerbloemen en daarnaast ook op bloemisterij onder glas. De nadruk ligt daarbij op de teelten op uitspoelingsgevoelige zandgronden waar de emissieproblematiek het grootst is. Onderzoekers van Wageningen UR (PPO en LEI) en Proeftuin Zwaagdijk werken in het project nauw samen met telers en andere belanghebbenden uit de sectoren. De financiers van dit onderzoek zijn het Ministerie van LNV en het Productschap Tuinbouw.

Bij de aanvang van het project zijn de opinies over de huidige problematiek rondom emissies in diverse gewasteelten en de meningen over de projectaanpak onderzocht. Hiervoor zijn interviews gehouden met zowel de onderzoekers als de ondernemers uit drie 'gewasgroepen' (prei, bloembollen en boomkwekerij). Het doel van deze 'baseline studie' is om na verloop van tijd na te kunnen gaan of deze opinies zijn veranderd en om aanknopingspunten voor eerstvolgende stappen in het project te kunnen identificeren: wat zijn dus de visies op de doelen en aanpak van het project, op problemen van de huidige teeltsystemen en wat zijn knelpunten of juist kansen voor de overgang naar minder grondgebonden (nieuwe) teeltsystemen? Lees hier de resultaten.

Onderzoekers zien grondgebonden problemen

De meerderheid van de geïnterviewde onderzoekers vindt de aanpak van Teelt de Grond uit zinvol. De betrokkenheid van de praktijk wordt de kracht van het project genoemd. Of het project de doelen zal behalen is door de huidige economische situatie en onzekere omgevingsfactoren zoals de markt, arbeidsmarkt of overheid, lastig te voorspellen. Volgens de onderzoekers zijn de belangrijkste huidige problemen grondgebonden (grondgebonden ziekten en plagen en emissies), maar ook problemen op het gebied van arbeid, logistiek, de huidige markt en maatschappelijke acceptatie van de sector worden genoemd. De zorgen om deze problemen bieden echter ook kansen voor omschakeling naar nieuwe teeltsystemen.

Knelpunten voor de overgang naar nieuwe teeltsystemen zijn de markt (marktmacht en markteisen) en het imago van het product. Beiden zijn echter wel sectorafhankelijk en verschillen

tussen voedsel- en niet voedselgewassen. Onzekerheid over toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de markt (hoge investeringen zonder direct economisch profijt), arbeidsmarkt, politiek, wet- en regelgeving en de maatschappij worden genoemd als bedreiging voor de haalbaarheid van het project. De voornaamste prikkel voor de overgang naar nieuwe teeltsystemen is daarentegen (meer) druk vanuit de overheid.

"Samenwerking is heel belangrijk. Iedereen zit vanuit zijn eigen rol in dit project en draagt daar vanuit ook een stukje bij." (onderzoeker)

Ondernemers verwachten een marktrisico

Ook de ondernemers ervaren de betrokkenheid van de praktijk als zeer belangrijk. De haalbaarheid van het project is met name afhankelijk van de markt: "het valt of staat met het eindproduct," aldus een geïnterviewde uit de gewasgroep prei. Rentabiliteit van het teeltsysteem is daarom essentieel (dit geldt overigens voor alle sectoren). Velen zijn onzeker over de haalbaarheid van het project, zowel vanuit marktoogpunt (kostprijs, vraag vanuit de consument) als vanuit een teeltechnisch oogpunt (haalbaarheid, investeringen). Bovendien heeft het doen van investeringen in deze slechte economische tijden geen prioriteit en zijn velen momenteel alleen bezig met overleven. Net als de onderzoekers noemen ondernemers ook grondgebonden problemen: regelgeving voor gewasbescherming en kunstmest en het grondgebruik (ziektes, wortelproblemen, afhankelijkheid van de grond). Toch wordt de huidige slechte marktsituatie het vaakst als grootste probleem genoemd. Naast grondgebonden problemen en de markt worden ook de arbeidsmarkt, afzet en logistiek genoemd.

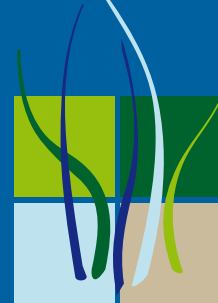
Het voornaamste knelpunt voor de overgang naar alternatieve teeltsystemen is de markt: de beperkte vraag naar gewasproducten en de consument die niet wil betalen voor duurzamere gewasproducten. Het gebrek aan deskundigen die de overgang naar een nieuw teeltsysteem kunnen begeleiden, het imago van het toekomstige product (niet uit de grond en dus misschien niet 'ambachtelijk') en de cultuur van de sector ("ten eerste moet je een aantal knoppen omdraaien in je hoofd om je daarop in te stellen") zijn tevens barrières.

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Colofon

Onzekerheid over toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de markt en wet- en regelgeving bedreigt de haalbaarheid van het project.

Tot slot wordt door enkelen druk vanuit de overheid (met regelgeving en richtlijnen) genoemd als kans voor overgang naar alternatieve teeltsystemen. "Je moet een beetje gedwongen worden om te zoeken naar alternatieven."

"Belangrijk is voor de tuinders: als ik dit ga doen, hierin ga investeren, wie kan mij dan garanderen dat ik dan ooit die euro kan beuren?" (gewasgroep prei)

Samen innovatie vorm geven

Niet alleen zijn de opinies van de diverse betrokkenen met de interviews duidelijk geworden, ook zijn er, op basis van de interviews, aandachtspunten geformuleerd. Hoe geven we innovatie vorm, en hoe zorgen we ervoor dat er in en tussen de gewasgroepen van elkaars aanpak geleerd wordt? Hoe houden we de ondernemers positief en actief betrokken bij het project? En tot slot, wat is de systeeminnovatieve ambitie van het project? Of, hoe zorgen we ervoor dat we niet alleen de techniek induiken, maar ook zaken als de markt en maatschappij meenemen? Deze vragen zullen gedurende het project worden behandeld.

© 2010 Wageningen, Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO)

Alle intellectuele eigendomsrechten en auteursrechten op de inhoud van dit document behoren uitsluitend toe aan de Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (DLO).

Elke openbaarmaking, reproductie, verspreiding en/of ongeoorloofd gebruik van de informatie beschreven in dit document is niet toegestaan zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van DLO.

Voor nadere informatie gelieve contact op te nemen met: DLO in het bijzonder onderzoeksinstituut Praktijkonderzoek Plant & Omgeving

DLO is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die kunnen ontstaan bij gebruik van gegevens uit deze uitgave.

Samenstelling: Ir. Ing. Suzanne van Dijk (WUR PPO-AGV)
Ir. Herman Schoorlemmer (WUR PPO-AGV)
Dr. Barbara van Mierlo (WUR-CIS)

Projectnummer: 3250175010

Praktijkonderzoek Plant & Omgeving
Postbus 430
8200 AK Lelystad

Tel.: 0320 - 291111
Fax: 0320 - 230479
E-mail: infoagv.ppo@wur.nl
Internet: www.ppo.wur.nl

Meer informatie kunt u verkrijgen bij Suzanne van Dijk, Praktijkonderzoek Plant & Omgeving, tel. 0320 291 206, e-mail Suzanne.vandijk@wur.nl.

Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

Dit onderzoek is gefinancierd door het Ministerie van LNV in het kader van 'Cluster Verduurzaming, Plantaardige Productie, BO-12-03-009'.